

FOAIE

пептръ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№ 35.

Luni. 28. August.

1844.

ИСТОРИЈА ДИСТРИКТЪЛЪИ НОСТРЪ.

Испривъ дитре Дъпъре, Мъръш, Трансилванія шѣ комитатъ Тимшоури, се измеще дѣ привѣнда литералъ дистриктъ Карансешълѣ. Ачеста дъпъ ашезареа дѣ легионе а пѣзиторѣлор де хотаръ, се дѣпарте дѣ довъ, адекъ: дѣ дистриктъ милѣтресъ шѣ дистриктъ провинциалъ. Шкоалеле дѣ дистриктъ милѣтреск пѣлъ ла а. 1830 се окърмѣа де преоцие. Мѣлтъ прѣте аконерѣшъ шкоалелор маѣ къ ера черѣа шѣ пѣредѣи проптеле, къ каре се режѣма дѣпротѣва вѣлѣтѣрѣлор; ашиждереа шѣ дѣвѣдеторѣи чѣне пѣтеа алдѣи съ фѣе, дѣжѣт дѣсѣш ачѣа, карѣи слѣтѣреаѣ пре ла вѣсерѣкъ саѣ пе ла врезѣла дѣн преоци, шѣ се токѣеа къ комѣнитѣдѣле, дѣпъ кът дѣтре сѣне пѣтеаѣ съ се ажѣнъ, пѣлъ кънд венеа алѣт, кареле слѣжа маѣ пре пѣцин, аноѣ ашѣчѣ арѣта дѣдатъ пѣмаѣ дрѣмѣа чѣлѣ дѣнтѣѣ. Дѣ че старе даръ аѣ пѣтѣт съ фѣе вѣлтѣра, пѣ ам че съ маѣ зѣк, фѣндкъ дѣн алкътѣреа трѣпѣлѣ се поате къпоаште къар шѣ резултатъ лѣи: пептръ ачѣеа, дела маѣ сѣс пѣмѣтѣл аѣ, приѣ лзареа де сеатъ а ѣепералатълѣи Тѣмшоури; дѣшѣ лзаръ шкоалеле реформъ приѣ о поъ организаре, дѣзестраждѣсе

къ зѣ директор ромѣн дѣн стареа чѣвѣлъ, кареле дѣ тот ашѣл де доъ орѣ вѣзитѣвѣзъ дистриктъ шѣ реѣиментъла дела Карансешъ; дѣ привѣнда литератѣрѣи, дѣтревѣндеаъ асѣпра Ромѣнѣлор, ка съ зѣмѣле копѣи ла шкоалъ, тоате мѣжлѣоачеле.

Дела ашѣл 1838 реѣиментъла се дѣпѣрѣдѣи, приѣ рѣдикареа зѣнѣ баталѣон пе аѣтѣрпѣт ла Бѣсерѣка-алѣвъ, къ тѣтѣла илѣрѣико-ванатѣк, дѣкът реѣиментъла дѣсѣш реѣтасъ пѣмаѣ къар ромѣно-ванатѣк, лѣпѣдѣнд пре илѣрѣико; аноѣ директоръла арѣ дѣкѣрѣцере де а фаче дѣкът къ ромѣнѣи дѣн реѣимент, атѣт шѣ къ сѣрѣвѣи дѣн баталѣон, зѣнде ѣаръш чѣа маѣ шаре парте шѣ сѣ паре къ ар ста дѣн ромѣнѣи.

Сѣзѣнѣла директоратълѣи ачѣстѣа се а-фѣл дѣ орашѣла Карансешъ, зѣнде есте шѣ ставѣла реѣиментълѣи; дѣсъ дѣпъ че се дѣпѣрѣдѣи реѣиментъла, директоръла се пѣтѣт ла Бѣсерѣка-алѣвъ. — Ёаръ леѣиле дѣн привѣнда дѣнерѣи организациѣи школешѣтѣи, аѣтѣрпѣт дела дѣсѣш директоръла, приѣ ѣепералат, къ дѣвоѣреа маѣ дѣналѣлѣи конѣзѣлѣ остѣшеск.

Ёаръ дистриктъла провинциал, маѣ пѣинѣте къ 30 аѣи пѣ ера алѣт, дѣкът зѣ театрѣ пѣвлѣк, дѣ каре се жѣка къ ромѣнѣи рола сѣрѣвѣаскъ. Аѣчѣи, зѣнде пѣчѣи о шкоалъ сѣр-

васкъ пѣ есте, се окъртѣа ромѣнѣл дп
 литератѣрѣ де зп директор сѣрвеск. Аичі,
 знде пичі о леце дпн челе школашті, пѣ
 ера прескрисѣ, сѣнѣра воіе а директорѣлѣ
 сѣрвеск, пѣтеа пѣтаі съ стѣпѣнеаскъ пре-
 сте пенше дпвѣдеторі порталі, каріі при-
 теа асѣпрѣші о даторіе сѣлѣтѣ націона-
 лѣ, пре каріі дп пѣнеа дѣнѣл, саѣ пѣн-
 трѣ оаре-каре сѣтѣ де вані, саѣ пѣтаі спре
 пѣдеанѣа шкоалелор, ші аичі, знде регѣ-
 лamenteнѣа школастик дпкъ пѣ ера івѣт, пѣ-
 таі сѣнѣра пѣтѣрѣнітѣ пѣтере а директо-
 рѣлѣ сѣрвеск ера леце сѣлѣтѣ, де а пѣ-
 не дѣпѣ вое, де а лѣпѣда ші де а пѣта,
 де а чінсті ші а зрдісі, прекѣт пре чел
 пѣвреднік, аша ші пре ачела, кареле пѣ-
 теа съ фіе кѣт де харнік. Шкоалеле поа-
 стре, дппрезѣпѣ ші вісеріка, тревѣзіа съ
 фіе депліп пѣтаі дп воіа сѣрвескѣлѣ дп-
 ректор. — Дела ачела, кареле сѣнѣр пѣ
 нтіа че зіче, аззеаі пѣтаі ічі колеа: іако,
 како, ші алтеле, ла каре ромѣнѣл кѣ
 зіміре прівеа, че вор съ зікѣ ачеле ворѣе
 стрѣне. — Ші пріп тоате ачестеа, стрѣ-
 вѣтѣнд кѣ лѣареа аміпте маі дпалта стѣ-
 пѣнѣре асѣпра націеі поастре, токма дп
 челе маі кѣтпміте рѣсвоае, вѣнд тоатѣ
 Еѣропа трѣтѣра де сѣнетѣл тѣнѣрілор:
 пѣрпнтеле патриеі, сѣктиторіѣл сѣнѣшілор,
 ші пѣртиторіѣл кѣлѣтѣрїі оменешті, фѣр-
 чітѣл дптре чеі рѣпѣосадї, вреднікѣл де
 поменѣре дпнѣратѣл Франціск І. се дп-
 воі пѣрпнтѣще, ка съ се пѣтеаскъ фѣнда-
 торѣл зпѣі шкоале препаранде, дп кареа
 тіперїі че вор съ пѣшаскъ ла стареа дп-
 вѣдетореаскъ, маі дптѣіѣ съ ші агонісеа-
 скѣ дпсѣшірїле челе тревѣнѣоасе. Ші
 аша хотѣрѣ кѣ тілостівїре, ка де ачї дп-
 чанпте (1812) съ фіе дп тот локѣл шкоале

віне организате, ші дпвѣдеторї гѣтіці дѣ-
 пѣ сїстемѣ, дп каре прівїндѣ пѣнтрѣ маі
 вѣпѣ рѣндѣіалѣ ші ажѣнѣереа ла скопѣл
 поѣтїт. дпкъ се дпвоі кѣтїлѣ а порѣнчї,
 ка дпвѣдеторїі съ пѣ атѣрне дела воіа
 комѣнїтѣділор, чї дела маі мареле шкоале-
 лор, дѣпѣ вреднїчілѣ лор, каре тілостівѣ
 рѣндѣіалѣ дпкъ ші дп апѣл 1826 Окт.
 24 Нр. 26,652 де поѣ се дптѣрї кѣ ачел
 адаос, ка дѣпѣ 3 апї а сѣлѣжеві, тот дп-
 вѣдеторїѣл съ рѣмѣнѣл пѣмішкат дп ста-
 діа са пѣпѣ ла сѣлѣршїтѣл віедїі. — Ші
 спре ачест скоп, че респѣнде дп прівїнда
 лѣміпѣтрїі, се хотѣрѣ ла фіе-каре лок о-
 севітѣ леафѣ дпвѣдетореаскъ, ші се ал-
 кѣтѣзі зп таре фѣндѣс націонал. Де чел
 маі таре ал шкоалелор іпспектор, директор
 препарандїеі ші президент ал фѣндѣсѣлѣ, кѣ
 вѣпѣ порочїре се дпсѣрчїпѣ ші се пре-
 кѣпоскѣ де Маїестате о персоанѣ вреднїкѣ
 де лавѣд апѣте Брادی Несторовїч, каре-
 ле пѣ ка сѣрѣ, чї ка ом, лѣкра пѣнтрѣ
 віпеле оменїрїі, фѣрѣ а фаче осевїре дп-
 тре націі, прівегїнд кѣ таре лѣаре де сеа-
 тѣ, дпкѣт пѣнтрѣ сѣрѣ ші гречї, атѣт
 ші пѣнтрѣ ромѣнїі дпн 3 дїстрїктѣрї, пре-
 кѣт ал Карансѣвешѣлѣ провінціал, ал Тї-
 тішорїі ші ал Орадїеі тарї; дпсѣ дпкѣр-
 кѣтѣра ачѣеа, кѣ директорїі тревѣзіа съ фіе
 сѣрѣ, не дппѣдека кѣ тотѣл дп дпайн-
 тареа пѣамѣлѣ, пѣшїнд фѣрѣ сѣіалѣ коп-
 тра прескрїселор леці школастїче ші а
 дрепѣлѣ дпвѣдетореск, пѣпѣ кѣнд дп-
 вѣдеторїі дпшї лѣарѣ хотѣрѣре, де а шї
 ісѣлѣнді асѣпра зпор аша пѣдрепѣтѣдірї, кѣт
 аѣ шї зрмат кѣ зп таре рѣсѣнет, маі алес
 асѣпра зпѣіа апѣте Арсіч, кареле пѣнтрѣ
 оаре-каре пїеі де вѣлпе, фїїнд дат жѣ-
 декѣдіі, не маі аѣептѣнд съ шї вадѣ сен-

вое релацие съ деа; ашиждереа де ера врео стаגיע вакантъ, нимене пз о пвтеа къпъта, фъръ пзмаі prin а лзі рекомендацие, каре къ зп пред фоарте зпн і се плътеа. Дпвѣдеторіі ші шкоалеле се фъкъръ акъм прада ші жѣфѣреа зпві дпвѣдеторіѣ фрате ал постръ, пре каре дп хрѣнеште патріа ші пеатъл; ші дп timp де 9 ані дпвѣдеторіі чеі систематичеці се дпнѣцинаръ пълъ ла 31 мікшорандъсе къ 30 пвтъръл лор, каріі се скімваръ дптръзп пвшър де дпвѣдеторіі перегълаці. Пълъ ла кѣт се дпвѣдеа пвтереа ачестѣ дпвѣдеторіѣ, воіѣ съ адък аічі зп екземпъл дпн апл 1842 че с'аѣ дпнѣмплат къ дпвѣдеторіѣл дпн Сакъ апъте Іліе Капраріѣ.

Ачеста, дпн оаре-каре прічіні, че авеа къ парохъл локълзі, ліпсіндъсе де стаגיע prin маі тареле инспектор, се дъсъ дп апл ачела ла Вершед ла пемітѣл адміністратор, ші пе лънъг о чінете взнішоаръ, къпътъ алтъ стаגיע ла Бъжорѣ дп централатъл Фацетълзі, знде ел мергънд къ о скрїсоаре, се ашезъ пзмаі декът дп шкоалъ. Азінд де ачеста П. М., дп дпщїндъ дпдатъ prin скрїсоаре, ка пзмаі декът съ се аръте ла дънсъл, ка съ шїе де аре асїгнаціе аѣ ва. Дпсѣ дпвѣдеторіѣл ачеста, дпн фїре кам вїтъток фїнд, ші певъгънд дп сеатъ о порънкъ на ачеста, пе азънд нічі о кзпоштіндъ деспре ръндвїелїе централатълзі ачестѣїа, аѣ дат тот лъкръл зїгъріі; — кънд іатъ пз тързіѣ алтъ порънкъ дела М. къ амерїндаре, къ де кѣтва пълъ дп 3 зіле пз і се ва дпфъдошн, ка съ се дпкредїндезе, де аре асїгнаціе аѣ ва, атъчі дп ва скоате пре калеа кзвїпчїоасѣ пзмаі декът дпн шкоалъ. Акъм се пвсѣ ла гъндїре зїтътокъл дп-

вѣдеторіѣ, ші дпші лъѣ де сеатъ, кѣтъл зеѣ М. пз се глѣнеште ші къ адевърат поате съ і се маі дпнѣмпле чева, петрѣ ачееа, дп зїоа зрмътоаре се хотъръ ші плекъ ла Фацет, знде дънъ че се дпфъдошъ къ тот респектъл дпнптеа лзі М., фѣ дптреват де кѣтва аре асїгнаціе ла каре ел респѣнсъ къ пз, чї пзмаі о скрїсоаре. — Къ греѣ даръ поці съ маі ретъні дп стаגיע, дп зїсѣ М., дпсѣ дпн довъ съці алеці акъм зпа, адекъ „саѣ съ'мі даі 50 де флорїнці ка съці скот асїгнаціе, саѣ съ ешї дпн шкоалъ афаръ.“ Ла ачеста ретасъ дпвѣдеторіѣл вїміт, кѣт ел петрѣ 60 фл. леафа са, съ деа 50 лзі М., афаръ де ачееа че аѣ дат ла адміністратор. — Маі пре зрмъ се дпвоіръ ші плъті 25 флорїнці, ка съї скоатъ асїгнаціе.

Нз тързіѣ дънъ ачеста венїнд іаръшп порънкъ дела маі тареле инспектор, ка дпвѣдеторіѣл ачеста съ іасѣ афаръ шї дпн стаגיע Бъжорълзі, дънсъл теарсѣ ла М., ші черънд ванїі дпдъръпт, кълъторї дънъ ачееа а доза оаръ ла Вершед; де знде, пре лънъг о опїнтеалъ маі одатъ къпътъ іаръшп алтъ стаגיע, дпсѣ кѣтъл маі мікъ, апъте Соченї. Сърак дпвѣдеторіѣ! кѣт де о парте зплате лапъдъ шї де алта алціі тот те пѣл, пълъ те жїпъек шї де пеле. Домъле М.! Спънене Да пѣл, че фел де прічіпъ те аѣ пвтът дпдемна, ка съ лъкрї контра дпентълзі ромън? Ної ам дпвїне! шї акъм Да поці съ те пвці дп Вершед къ колега Дѣмїтале. Конверсаціа шї фърѣїа поастрѣ е кърматъ дптре пої де акъм ка къ топоуръл, къчі маі зрѣтъ фаптъ пз поате съ фїе ка сѣпцеле съ се рѣдїче асѣпра фїріі

сале, патриотъ, асвпра патрией лѣ, шѣ фѣл, асвпра пѣринтелѣ съѣ. De пѣ воѣа съ стаѣ дѣмпрезнѣ къ поѣ, de че пѣ аѣ ретас варем неутрал, къ поѣ къ пагѣва Дѣмитале пѣ ам поѣтѣ съ не даѣ нѣчѣ зп ажѣторѣ? Кѣм шѣ дѣ че фел de кѣп пѣтѣшѣ пре сърачѣ дѣвѣдеторѣ атѣца аѣ съѣ пѣкъжеѣцѣ: съдорѣме, остепелеле лор, ачееа че аѣ къштѣгат еѣ лѣкрѣнд, съ ѣаѣ хрѣпа дѣп гѣра пѣрѣчѣлор лор; — аѣ пѣцѣ адѣчѣ аѣнѣте, къ пентрѣ о агонѣсѣаль аша крѣтѣ, къ каре те аѣ дѣвогѣдѣт, тревѣе одатѣ съ те черте сѣпгѣрѣ проѣа. Дѣмнеата, кареле аѣ съпѣт цѣцѣ ромѣпеаскъ, кареле аѣ дѣптрѣт дѣп кредитѣл паѣеѣ, шѣ кареле те хрѣлешѣтѣ дѣп съдоареа ромѣпѣлѣ, къ че фел de къѣет аѣ пѣтѣт съ лѣкрѣ, контра паѣеѣ шѣ асвпра фраѣлор Дѣмитале? De че зрѣ еѣцѣ вреднѣк, еѣ лас ачееаста дѣп жѣдеката пѣзѣлкѣлѣ, атѣта пѣмаѣ съ шѣтѣ, къ de астѣлѣ дѣпѣнте пентрѣ тотѣеаѣна, еѣцѣ депѣртат дѣла адѣпареа поастрѣ, дѣп орѣ че фел de лоб, ка зпѣл че пѣ еѣшѣтѣ маѣ тѣлѣт вреднѣк, de а ста дѣп конѣрсаѣе къ поѣ.

Ачѣѣ дѣвѣдеторѣ, карѣѣ дѣп аѣл 1840 аѣ даѣт о сътѣтѣ маре de банѣ лѣѣ М. пентрѣ декретѣрѣ шѣ пѣ леаѣ къпѣтат съшѣ чеарѣ дѣла дѣпсѣл пѣпѣранѣцѣѣ декретѣрѣле, ѣарѣ не пѣпѣранѣцѣѣ банѣ дѣпѣртѣт, къ ачееаста ар фѣ контра мандатѣлѣѣ дѣпѣртѣтѣск, ка съ ретѣлѣ еѣ статорѣнѣчѣ дѣп стаѣцѣѣ шѣ пѣпѣранѣцѣѣ дѣпѣлѣндѣсе съ пѣ аѣвѣ слѣжѣлѣ, каре нѣчѣ декѣт пѣ поате фѣ. Пентрѣ ачееа de арѣ М. квѣтѣ къѣѣ аѣ пѣредат банѣ, атѣчѣ еѣ съ къѣте пѣре ачела къ копѣа квѣтѣѣ; ѣарѣ de пѣ арѣ М. квѣтѣ, атѣчѣ съ л сѣлеаскъ пѣре дѣпсѣл пѣре калеа жѣдекъѣцѣѣ, ка съ ле дѣпѣоаркъ банѣ. ѣарѣ de конѣп пѣре тоѣѣ дѣвѣдеторѣѣ, карѣѣ аѣд къ се жѣлѣбекъ асѣ-

пѣра D. адѣмѣнѣстрѣтор дѣла Вершѣд, къткъ къ еѣшѣреа лѣѣ акѣт дѣп визѣтаѣе, пѣре дѣпвѣдеторѣ шѣ пѣре конѣпнѣтѣцѣѣ, ѣаѣ дѣпѣреѣѣат къ о сътѣтѣ de банѣ а пѣлѣтѣ къ дѣпѣдѣторѣпѣе съѣ пѣтѣме de дѣспѣна визѣтаѣеѣѣ, аѣфарѣ de амте сѣпѣпѣдерѣ, дакъ зпѣдеѣа саѣ дѣпѣтѣмплатвѣреѣо пѣрѣчѣлѣ, съфѣтѣбекъ еѣ съ се ласѣ шѣ съ пѣ л пѣкраскъ ла Маѣестате, фѣѣндѣкъ шѣ сѣрѣвѣѣ дѣп Вершѣд, дѣла маѣѣстрѣат лѣаѣ депѣртат къ акѣѣе; ѣарѣ маѣ пѣре зрѣтѣ дѣп воѣа лор сътѣ, тѣѣкаркъ дѣпсѣл маѣ тѣлѣт дѣп визѣтаѣе пѣрѣ вѣне. Ноѣ дорѣнда поастрѣ о ам доѣлѣндѣт шѣ сѣпѣтѣм фѣоарте тѣлѣцѣмѣторѣ Мѣрѣрѣѣ Сале дѣпѣпѣратѣлѣѣ шѣ тѣтѣрор пѣатрѣѣѣлор, фѣе de че пѣам, карѣѣ стѣлѣнд къ поѣ окротѣск дѣпѣртѣрѣле поастрѣ. Ноѣ дѣп фѣапте ведем, къ пѣрѣ пѣзмаѣ дѣпѣтре сѣрѣвѣ, чѣ шѣ дѣпѣтре ромѣлѣнѣ се аѣлѣ оаменѣ, карѣѣ стаѣ дѣппѣротѣвѣлѣ нѣѣ, — шѣ ѣарѣш пѣрѣзмаѣ дѣпѣтре ромѣлѣнѣ, чѣ шѣ дѣпѣтре сѣрѣвѣ ведем къ се аѣлѣ оаменѣ, карѣѣ лѣкрѣ пентрѣ вѣпеле пострѣ, пѣрекѣт дѣп вѣчѣпѣтатеа поастрѣ авѣт, пѣре D. Сѣпѣлеанскѣ пропѣрѣѣтарѣѣ ла Валеа-Бѣлѣлѣ, кареле дѣп челе маѣ фѣрѣѣоасѣ дѣпѣтѣмплѣрѣ а дѣрѣкѣторѣтѣлѣѣ ачѣстѣѣа, пѣзмаѣ пѣрѣп а лѣѣ дѣпѣрѣжѣре шѣкоала о аѣ дѣпѣтѣт тотѣеаѣна дѣп старе вѣлѣ. — Съ деа Дѣмнезеѣ, дѣп сѣрѣвѣѣ че сѣпѣт пѣатрѣѣѣѣ къ поѣ, пѣзмаѣ о пѣрте съ фѣе ка ачѣстѣ, атѣчѣ ам пѣтѣеа къ адеѣвѣрат съ не лѣзѣдѣт, къ сѣпѣт фраѣцѣѣ шѣ конпѣрѣлѣѣѣѣѣ пострѣ. Дѣпѣтре ромѣлѣнѣ авѣт дѣп вѣчѣпѣтатеа поастрѣ зп пѣреѣт ла Гладѣна авѣтѣе Нѣколаѣ Пѣвловѣч ѣърѣват къ рѣлѣнѣлѣ, дѣп акѣрѣѣа пѣртѣре de грѣжѣ пѣзмаѣ, атѣрѣлѣ тоатѣ ѣкѣлѣ старѣеа шѣколѣѣ. — Ла Жѣдовар дѣпѣкъ авѣт зп пѣреѣт рѣлѣнѣторѣѣ авѣтѣе Грѣгорѣ Пѣпа; аѣпѣжѣдеѣеа дѣп дѣстрѣкѣтѣл Гѣмѣшѣорѣѣ къпѣск пѣре зпѣл ла Јѣпова авѣтѣе Мѣхаѣл Пѣтѣровѣч.

Ска̀зѣл директоратѣлѣ ачестѣа се а-
флѣ дп Лѣгож, шѣ вѣне ар фѣ ка шѣ дѣстри-
ктѣл, сѣ'шѣ ѣа пѣтеле де дѣстриктѣл Лѣго-
жѣлѣ шѣ пѣ маѣ тѣлт ал Карансевешѣлѣ;
ѣарѣ леѣле дп прѣвѣнда цѣнерѣ организациѣ
школештѣ, атѣрпѣ дела маѣ мареле ин-
спектор прѣп дпалтѣл конѣзѣлѣзм зѣгрѣск
кѣ дпвоѣреа Маѣестѣдѣѣ.

Din dѣстриктѣл Карансевешѣлѣ, дп 14.
Іѣліе 1844.

G. Chirna.

ВОКАБѢЛАР ДЕ ВОРБЕЛЕ ЧЕ СЕ ПАР НѢОЪ ДП ПРОФЕЦѢЛЕ ЛѢИ DANTE.

(Брпаре.)

P,

Pontefice, понтефѣче. Дела facere шѣ
ponte. Преотѣл чел маѣ маре, капѣл релѣ-
циѣ. Се зѣче деспре патриарх, папа шѣ кѣ-
риархѣл зпѣѣ цѣрѣ. Мареле понтефѣче ла
Roma дп тѣмпѣ рѣпѣвлѣчеѣ шѣ ал имперѣ-
лѣ авеа дрептѣл де а фаче пѣптеа.

Porticu, портѣкѣ. Termin de архѣтекѣ-
рѣ; галерѣ дескѣсѣ, а кѣрѣа волтѣ саѣ та-
ван сѣнт сѣвт-цѣнѣте де колоане саѣ арка-
де; тѣнда дѣнаѣптеа порѣеѣ саѣ зпѣѣ зпѣѣ
edificiѣѣ маре.

Primu, прѣмѣ. Дела прѣв. Ачѣастѣ вор-
бѣ се афлѣ дп лѣмѣа поастрѣ дп фраселе
зрѣтѣоаре: Прѣмѣ-варѣ, вѣр прѣмар, (вѣр
зпѣтѣѣ) кале прѣмарѣ (кале че фак соѣѣ
маѣ зпѣтѣѣ дѣпѣ кѣлѣпѣ). Прѣмѣ, ва сѣ
зѣкѣ, дѣпѣ цѣргѣл комѣп, зпѣтѣѣ, зпѣсѣ зпѣ-
тѣѣ вѣне дела апте де зпѣде аѣпте шѣ дп
аѣпте. Чел д'зпѣтѣѣ шѣ чел дѣпѣ зрѣтѣ,
сѣнт пѣще ворѣе фоарте матерѣале: аче-
тѣа ар кореспѣнде кѣ ворѣеле грѣчѣѣ:

о ѣмпрѣосѣдѣнос шѣ о ѣпѣсѣнос, кѣ фраселе фран-
цѣзѣѣ celui qui est en avant, celui qui est
en arriѣre. Кѣм ар арѣта лѣмѣа грѣчѣа-
скѣ атрѣвѣтеле лѣ Dѣmnezeѣ, кѣнд 'ѣ ар
зѣче о ѣмпрѣосѣдѣнос кал о ѣпѣсѣнос адекѣ чел д'зпѣ-
тѣѣ шѣ чел дѣпѣ зрѣтѣ, ѣар пѣ о прѣѣтѣс
кал тѣлѣуѣтѣос, прѣмѣл шѣ зпѣтѣл.

Prinvenire, прѣвѣнѣре. А вѣнѣ прѣп,
а ажѣпѣе прѣп грѣвѣѣѣ ла зп сѣжрѣшѣт
че шѣ пропѣне чѣнева дѣпѣ тѣлте остѣнѣлѣ
а прѣвѣнѣт ла дѣрѣнда са; дѣп трѣапѣтѣ дп
трѣапѣтѣ а прѣвѣнѣт ла кѣтаре ранг.

Profetu, профѣт. Дела профѣтѣс. Аче-
ла че прѣзѣче саѣ прѣведѣ вѣиторѣл; про-
орок.

Profumi, профѣзм. Мірос ароматѣк,
плѣкѣт, мѣреастѣ.

Profundu, профѣнд. Чел кѣ фѣндѣл
дѣпѣртат, адѣк.

Prescriere, проскрѣере. А скрѣе, а
дпсѣмна маѣ дѣп аѣпте кѣ зп гѣнд оаре-
каре. А скрѣе прѣптрѣзп аѣпш пѣтеле саѣ
вѣна челѣ осѣндѣт. А осѣндѣ ла тоарте
фѣрѣ фортѣ жѣдѣкѣторѣаскѣ. Сѣла про-
скрѣе патрѣ мѣ четѣденѣ romanѣ. Трѣѣм-
вѣрѣѣ проскрѣесѣрѣ пе тоѣѣ вѣрѣжѣмѣшѣѣ лор.
§ А осѣндѣ пе чѣнева, а ешѣ дѣп царѣ, а'л
скоате дѣп соѣѣтате: Омѣл ачѣста ера
фоарте вѣтѣшѣтор шѣ 'л аѣ проскрѣе дѣп
соѣѣтате. § А скоате зп лѣкрѣ дѣп пѣ-
тѣрѣл алтора: ворѣеле стрѣпѣе трѣвѣе а
се проскрѣе дѣп лѣмѣа поастрѣ.

Proscrisu, партѣчѣнѣѣ. Се зѣче маѣ кѣ
дѣосѣвѣре пѣптрѣ ачѣѣа че сѣнт осѣндѣѣѣ
а пѣ се маѣ дпѣтѣрна дп патрѣа лор.

Prostituare, прѣстѣтѣаре. А пѣрѣсѣ
дп воѣеа шѣ дп прада орѣ кѣрѣѣ ва вѣнѣ,
а пѣрѣсѣ дп ватѣжѣора оаменѣлор. Се
зѣче деспре о перѣоанѣ каре прѣп пѣтере

саѣ prin амѣpire дндатореазъ саѣ дндѣ-
плекъ о фетее саѣ о фатъ а се пѣрѣсі
дн descорѣнаре. Бѣрватъ ачеста ші а
проститъат сінгѣр фетееа; о мѣтѣ че днші
проститъъ фііеа. — Къ пропѣтеле переоп-
нал се днтреѣвѣндеазъ тѣкъ дн ачелаші
днцелес: Фетееа ачеста с'а проститъат
din чеа маі фраѣедъ а са вѣреть. Фиг.
Ѣн от се проститъъ днаинтеа фавоареі;
ѣн азтор днші проститъъ пана ші тален-
тѣл, днсемнеазъ къ ѣн от се печінстече
prin фанте рѣиніоасе днплиннд воінцеле
челор пѣтернічі; къ ѣн азтор днші вінде
кѣдетъ скріінд неадевѣрѣл, саѣ днтінзнд
неморалітатеа. Ачеастъ ворѣъ віне дела
pro ші старе саѣ ші дела prostu.

R.

Radiare, radiare. Дела radius, radă,
разъ. А да разъ, а лѣміна, а стрѣлѣчі.

Realiare, реалдаре. Дела altu, inaltu,
днѣлдаре, есалдаре, реалдаре. Днсемнеазъ
а се скѣла de жос de внде ера кѣзѣт саѣ
днцензнікат, а се пѣне дн стареа каре ера
маі пайнте, адекъ фіінд ѣн лѣкрѣ алдат саѣ
дн пічіоаре, ші кѣзѣнд, дака іар се ардікъ,
се зіче къ се реалѣъ.

Regalu, regal. Дела rex, rege, regalu,
лѣкрѣ че се кѣвіне реѣелѣі, днтѣрѣтеск
саѣ дѣпъ ѣергѣл de овѣце кѣріеск; днсѣ
ворѣа краіѣ пѣ шім кѣт с'а днтродѣс дн
лімба краілор de кѣртеа веке ші челор а-
семенеа лор, кѣнд дн тоатъ сѣѣпта скрі-
птѣрѣ пѣ се аѣл. Нікѣріі пѣ се поменѣче
къ Саѣл, David, Solomon кні алдіі аѣ фост
краі, чі маі віне с'а преферіт, de ші пѣ аѣ
фост, а лі се зіче днтѣрадї ші тоді бѣ-
тѣрѣніі поѣрї аѣ фѣдіт de ачеастъ ворѣъ
краіѣ атѣт de стрѣінъ ші атѣт de зрічіоасѣ.

Regie, саѣ regiune, реѣіе саѣ реѣіѣне.
Копрінс таре, царѣ кѣрмѣітѣ. Тоате ре-
ѣііе пѣтѣднтѣлѣі; реѣііе тѣрїеі але че-
рѣлѣі.

Reputa, репѣте. Nume mare, репѣта-
ѣіе, opinia че аре пѣзлїкѣл деспре о пер-
соанѣ. Кѣнд і се дѣче кѣвіа пѣтеле, вестеа
de vine саѣ de рѣѣ.

Reintregitu, реднтреѣіт. Рестаторні-
чіт дн дрепѣрїле сале. Ачеастъ ворѣъ
ромѣніі аѣ маі тѣлт дрепѣ декѣт франѣзіі
сѣ о аїѣъ пентрѣ къ аѣ ші рѣдѣчіна: дн-
трег.

Reinturnare, реднтѣрнаре. А вені дн
апої дн локѣл de внде а порніт чїнеѣа; а
се днтоарче. Днсѣ ворѣа днтоарчере е
вѣлъ кѣнд се днтоарче чїнеѣа дн лок; пре-
кѣт, ера къ спателе ші с'а днторс къ фаѣа.
Мерѣеа не дрѣт ші с'а днторс сѣ кате
дн апої. Ера дн стрѣінѣтате ші с'а реп-
тѣрнат дн патріе.

Reproducere, репродѣчере. Дела du-
cere, producere, reproducere. А проѣѣче
din пѣоѣ. Мѣлѣі копачї тѣіаѣі din рѣдѣчінѣ
се репродѣк, Арѣорїі проѣѣк фрѣктеле ші
семінделе репродѣк фелѣл.

Revelatie, реѣелаѣіе. Дела velu саѣ
вѣл, днѣліре, реѣеліре саѣ днѣеларе, ре-
ѣеларе, реѣелаѣіе, дескоперіре, апокаліпѣѣ.

Revestitu, реѣестіт саѣ реѣестат. Де-
ла veste саѣ vesta, vestemintu, вешмѣнт.
Днтподовіт, днтѣрѣкат, декорат.

Revocare, реѣокаре. Дела vox, voce,
de внде ворѣа вочіре. А кіема дн апої, а
скоате din слѣжѣъ; а десѣінга ѣн лѣкрѣ,
а тѣгѣѣі. Реѣеле а реѣокат не амѣасадор,
с'а реѣокат о порѣнкѣ. Ѣн тестамент ре-
ѣокат.

(Ва зрѣа.)

ЪМБРА ЛЪИ МІРЧЕА,

с а ѝ

О СЕАРЪ ЛА КОЗИА.

А ле търнрѣлор змвре песте знде стаѣ кълкате,
Кътръ дермъла дѣн протѣвъ се дѣнтѣнд, се прелъцѣеск,
Шѣа ле валърѣлор мѣндре ценерациѣ спътегате,
Zidъла векиѣ ал монастѣреѣ дѣн кадѣнцъ дѣл ѣсвѣск.

Dintr'o пѣндеръ дѣн рѣнцъ, поаптеа есъ, мѣ 'п-
пресоаръ;

De пе тѣке, de пе стѣнкъ, кѣпърѣ пѣгре се коворъ;
Mъшкѣла zidълаѣ се мѣшкъ. . . пѣндре еаръ се
стрекоръ

О сѣларе . . . кареа трече ка прѣп вѣне зѣ фѣор.

Есте чеасъла пълъчѣреѣ! Ън тормѣнт се дѣсвѣленце;
О фантомъ дѣпарматъ дѣн ел есе. . . о зѣреск. . .
Есе, вѣне дѣндре цертърѣ; стѣ: дѣн преажма еѣ
прѣвѣнце;

Rѣла дѣлапоѣ се траде; мѣнцѣѣ вѣрфѣла дѣнѣ кълтѣеск.

Аскълтадѣ! Мѣрчеа фантомъ фаче семѣ . . . дѣ о
норънкъ!

Одѣрѣ, таверѣ фъръ пѣмър дѣнпрецѣрѣѣ дѣнвѣз.

Гласъла еѣ се 'птѣнде, креѣце, репетат дѣн стѣнкъ.
'н стѣнкъ,

Трансѣлванѣа 'а азде, Ънгърѣѣ се дѣнпартез.

Олтъле карѣ аѣ фост мартър вѣтежѣлор трекъте,
Шѣ аѣ таверѣлор вълъгрѣ пе а та марѣнѣ аѣ прѣвѣт;
Вѣртъдѣ марѣ, фанте кѣмплаѣте, дѣнѣ сѣнт дѣе кѣ-
поскъте,

Чѣне оар' поате се фѣе отъла каре тѣ а 'нгрозѣт'?

Есте ел кѣм дѣн зратъ савѣа шѣ арматъгра,
Кавалер de аѣ кредѣнцѣѣ, саѣ ал Тѣврълаѣ стѣпън;
Траѣан, фала, чѣнстеа Ромѣѣ че се лѣнѣт кѣ Натъра?
Ърѣаш е ал Дачѣѣѣ, саѣ е Мѣрчеа чѣл кътрън?

Мѣрчеа, дѣнѣ рѣспънде деалъла! Мѣрчеа, Олтъла
репетеазъ!

Ачѣст сѣнѣт, ачѣст пѣте, валърѣле дѣн прѣмеск,
Ънъла алтѣѣа дѣн спъне, Дѣнъбреа съ 'нцѣнцѣеазъ,
Шѣа ле еѣ талазърѣ репѣзѣ кътре маре дѣн цорѣеск.

Съръзтаре змвръ веке! прѣѣменце 'нкѣпъчѣзне
Дѣла фѣѣ аѣ ромънѣмѣѣ кареа тѣ о аѣ чѣнстѣт,

Noѣ venim, мѣрареа поастръ ла тормѣнтъдѣа депъне.
Веакърѣле че 'нгѣт пеатърѣ ал тѣѣ пѣте л'аѣ хрѣнѣт.

Рѣвна'дѣ фѣ неовосѣтъ, дѣнделънѣгъ-а та сѣлѣнцъ.
Пълъ л'адѣнчѣ вѣтрънѣде, перомън дѣмъгръвѣташѣ;
Дѣнсъ ваѣ! п'а ертат соарта съ 'нкънѣнѣ а та дорѣнцъ,
Шѣ ал тѣѣ пѣте тоѣценѣре лѣбертѣдѣѣ съ дѣл лашѣ.

Дар кѣ славелѣ'дѣ мѣжлоаче фантеле'дѣ сѣнт de
мѣраре;

Прѣчѣна, еар пѣ мѣжлокъла, лѣдѣ'дѣа къцѣгат:
Дѣнтрѣнпрѣндеа'дѣ фѣ дреапътѣ, а фост повѣлъ
шѣ маре,

De ачѣеа ал тѣѣ пѣте ва фѣ сѣнѣт шѣ пѣнѣтат.

Дѣн ачѣл лѣканъ de пеатъръ, дрѣн че дѣче ла веѣе,
Ъндѣ адеце гѣндеѣѣ поате ла породъла чѣ аѣ ѣвѣт;
Кълъ аѣ сѣмѣдѣт пълъчѣре, кълнд а лѣѣ Mѣхаѣ соѣѣ
А венѣт съ'дѣ повѣстеасъ фанте, чѣ'л аѣ стрѣлъчѣт

Noѣ четѣм лѣнтеле воастрѣ, кѣм прѣвѣт ачѣа армъръ,
Че зѣ зрѣаш одатъ дѣн ресвоае а пѣртат;

Грѣзтатеа еѣ пѣ апасъ, трече слава-не тѣсъръ;
Ne 'ndoim дак' аша оаменѣ дѣнтръ адевръ аѣ стат.

Аѣ трѣкѣт времѣлѣ ачѣлеа; времѣ de фанте стрѣлъчѣте
Дѣнсъ трѣсте шѣ апарѣ! лѣѣѣ, пѣравърѣ се 'ндѣлѣеск,
Прѣн шѣнѣде; местешъгрѣѣ, пеатърѣле дѣнфърѣнѣте,
Дѣн гѣндѣре шѣ дѣн паче дрѣнъла славеѣ дѣн гѣсѣск.

Кълъчѣ ресвоѣла е вѣчѣѣ гроазѣнѣ каре тоарте дѣн ѣвѣнце
Шѣ аѣ лѣѣ сѣнѣцѣрадѣ дафѣнѣ пеатърѣле дѣнплѣтѣеск;
Е а черълаѣ зрѣѣе, естѣ фок че мѣстѣвенце
Крѣнъгрѣле дѣнфлорѣте, пѣдърѣ каре дѣн хрѣнѣеск.

Дар . . . а попѣѣ трѣстѣ мѣнтъ песте деалърѣ се
лѣденце,

Ла аѣнѣ с'адънъ норѣѣ, се дѣнтѣнд ка зѣ венѣшѣнт
Песте знде шѣ 'н тѣрѣ дѣнтънѣрекъла domѣнѣде;
Тот е гроазъ шѣ тѣчѣре . . . змвѣра дѣнтръ дѣн
тормѣнт.

Фѣреа е дѣн аѣцентаре, търнрѣле дѣнпѣлате
Кѣа фантѣме de марѣ веакърѣ пе ероѣ лор жълѣеск;
Шѣ а ле валърѣлор мѣндре ценерациѣ спътегате,
Zidъла векиѣ ал монастѣреѣ дѣн кадѣнцъ дѣл ѣсвѣск.

Г. Александрѣскъ.